

Byla C-156/09

Finanzamt Leverkusen

prieš

Verigen Transplantation Service International AG

(*Bundesfinanzhof* prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Šeštoji PVM direktyva – 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punktas – Visuomenei naudingos veiklos atleidimas nuo mokesčių – Asmens sveikatos priežiūros paslaugos – Kremzlės lęštelė paėmimas ir dauginimas, siekiant jas vėl implantuoti pacientui“

Sprendimo santrauka

Mokesčių nuostatos – Teisės aktų suderinimas – Apyvartos mokesčiai – Bendra pridėtinės vertės mokesčių sistema – Šeštojoje direktyvoje numatytas atleidimas nuo mokesčių – Gydytojų bei paramedikų teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų atleidimas nuo mokesčių – Taikymo sritis

(*Tarybos direktyvos 77/388 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punktas*)

Šeštosios direktyvos 77/388 dėl valstybių narių apyvartos mokesčių statymų derinimo, iš dalies pakeistos Direktyva 95/7, 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad sūnario kremzlės lęštelė paėmimas iš kremzlės audinio, paimto iš žmogaus, ir paskesnis šių lęštelė dauginimas, siekiant jas vėl implantuoti dėl terapinių tikslų, yra „sveikatos priežiūros paslauga“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

Sąvoka „sveikatos priežiūros paslaugos“ apima paslaugas, kuriomis siekiama diagnozuoti, gydyti ir, kiek žmanoma, išgydyti ligas ar sveikatos sutrikimus. Nors sveikatos priežiūros paslaugos turi turėti terapinį tikslą, terapinės paslaugos tikslo nebūtina suprasti itin siaurai. Šiuo atžvilgiu neturi reikšmės tai, kad minėtas paslaugas teikia laboratorijos darbuotojai, kurie nėra kvalifikuoti gydytojai, nes nėra būtina, jog kiekvienas terapinės priežiūros procedūrą atliktų medicinos personalas. Juo labiau tai, kad padaugintos lęštelės bus vėl implantuotos pacientui, iš kurio buvo paimtos, ar kitam asmeniui, neturi įtakos paslaugos priskyrimui prie „sveikatos priežiūros paslaugų“.

(žr. 24, 28–29 ir 32 punktus bei rezoliucinės dalį)

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija)

SPRENDIMAS

2010 m. lapkričio 18 d. (*)

„Šeštoji PVM direktyva – 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punktas – Visuomenei naudingos veiklos atleidimas nuo mokesčio – Asmens sveikatos priežiūros paslaugos – Kremzlės lėstelių paėmimas ir dauginimas, siekiant jas vėl implantuoti pacientui“

Byloje C-156/09

dėl *Bundesfinanzhof* (Vokietija) 2009 m. balandžio 1 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2009 m. gegužės 6 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Finanzamt Leverkusen

prieš

Verigen Transplantation Service International AG,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai J. J. Kasel, A. Borg Barthet (pranešėjas), E. Levits ir M. Berger,

generalinį advokatą E. Sharpston,

kancleris A. Calot Escobar,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos M. Lumma ir C. Blaschke,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos F. Díez Moreno,
- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos D. Triantafyllou,

susipažinęs su 2010 m. liepos 29 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimas

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 23), iš dalies pakeistos 1995 m. balandžio 10 d. Tarybos direktyva 95/7/EB (OL L 102, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 274, toliau – Šeštoji direktyva), 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punkto ir 28b straipsnio F skirsnio pirmos pastraipos išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bylą tarp *Verigen Transplantation Service International AG* (toliau – VTSI) ir *Finanzamt Leverkusen* (toliau – *Finanzamt*) dėl šios atsisakymo atleisti nuo pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) VTSI apyvartą, susijusią su sėnario kremzlės lėstelių dauginimu kitose valstybėse narėse įsisteigusiems klientams.

Teisinis pagrindas

Šeštoji direktyva

3 Pagal Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą PVM apmokestinamas „prekių tiekimas ar paslaugų teikimas, kai šalies teritorijoje už atlygą prekes tiekia ar paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks“.

4 Pagal Šeštosios direktyvos 9 straipsnio 1 ir 2 dalis:

„1. Paslaugų teikimo vieta laikoma ta vieta, kur paslaugų teikėjas turi steigėjas savo verslą arba turi nuolatinį būstinę, iš kurios teikia paslaugas, arba, nesant tokios verslo vietos ar nuolatinės būstinės, vieta, kur jis turi nuolatinį adresą arba kur paprastai gyvena.

2. Tačiau:

<...>

c) paslaugų, susijusių su:

<...>

– kilnojamojo materialiojo turto aptarnavimu,

suteikimo vieta laikoma ta vieta, kur tos paslaugos yra fiziškai atliekamos;

<...>“

5 Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio „Tam tikros visuomenei naudingos veiklos atleidimas nuo mokesčių“ 1 dalies c punkte numatyta:

„Nepažeisdamos kitų Bendrijos nuostatų ir taikydamos sąlygas, kurias jos nustato siekdamos užtikrinti teisingą ir sąžiningą atleidimo nuo mokesčių taikymą bei užkirsti kelią galimam mokesčių vengimui, išsisukinėjimui ar piktnaudžiavimui, valstybės narės atleidžia nuo mokesčių:

<...>

c) sveikatos priežiūros paslaugas, kurias teikia gydytojai ir vidurinis bei pagalbinis medicinos personalas, kaip jį apibrėžia pačių valstybės narės;

<...>“

6 Pagal minėtos direktyvos 28b straipsnio F skirsnį:

„Nukrypstant nuo 9 straipsnio 2 dalies c punkto, paslaugų teikimo vieta klientams, kurie identifiukuoti pridėtinės vertės mokesčių tikslu kitoje valstybėje narėje nei ta, kur faktiškai atliekamos tos paslaugos, susijusios su kilnojamojo materialiojo turto vertinimu ar darbu, panaudojant kilnojamąjį materialųjį turtą, laikoma teritorija tos valstybės narės, kuri išdavė klientui pridėtinės vertės mokesčių identifikavimo numerą, pagal kurį jam buvo suteiktos šios paslaugos.

<...>“

Nacionalinės teisės aktai

7 Apyvartos mokesčio įstatymo (*Umsatzsteuergesetz* 1999, *BGBI.* 1999 I, p. 1270) redakcijos, taikytinos pagrindiniame byloje, 3bis straipsnio 2 dalies 3 punkte, be kita ko, numatyta:

„Šios kitos paslaugos yra teikiamos toje vietoje, kur verslininkas vykdo visą šią veiklą arba didžiąją jos dalį:

<...>

c) darbas panaudojant kilnojamąjį materialųjį turtą ir šio turto vertinimas. Jeigu paslaugą gavęs paslaugą teikėjo atžvilgiu naudoja jam kitos valstybės narės suteiktą pridėtinąs vertės mokesčio mokėtojo kodą, laikoma, kad pagal šį kodą teiktos paslaugos yra suteiktos kitos valstybės narės teritorijoje <...>“

8 Pagal Apyvartos mokesčio įstatymo 4 straipsnio 14 punktą neapmokestinami šie šio įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 1 punkto taikymo sritį patenkantys sandoriai:

„sandoriai, sudaryti vykdant mediką, dantistą, gydytoją, psichoterapeutą (kineziterapeutą), akušerį profesinę veiklą ar kitą analogišką medicininę veiklą. Pajamų mokesčio įstatymo (*Einkommensteuergesetz*) 18 straipsnio 1 dalies 1 punkto prasme bei medicinos chemiko profesinę veiklą <...>“

Pagrindinis byla ir prejudiciniai klausimai

9 VTSI yra Vokietijoje steigta biotechnologijos kompanija, kurios veiklos sritis – audinių inžinerija. Ji tiria, kuria, gamina ir parduoda technologijas, skirtas diagnozuoti bei gydyti žmogaus audinį, ypač kremzlės, ligas.

10 Ginčo pagrindiniame byloje objektas yra VTSI sandoriai, susiję su chondrocitų dauginimu, siekiant juos vėliau implantuoti pacientui tais atvejais, kai klientai, kuriems teikiama ši paslauga (gydytojai arba klinikos), yra šios kitose valstybėse narėse ir kai VTSI savo sąskaitose fakturose yra nurodžiusi jai PVM mokėtojų kodus.

11 Toliau aprašoma *Bundesfinanzhof* apibūdinta procedūra. Gydytojas arba klinika persiunčia VTSI iš paciento paimtą kremzlės audinio biopatą. VTSI apdoroja audinį, kad būtų galima išskirti chondrocitus. Po paruošimo inkubatoriuje esančiame jai pačiame kraujo serume jie padauginami auginant paprastai 3–4 savaites. Gautos ląstelių gali būti paskleidžiamos arba nepaskleidžiamos ant kolageninės membranos, kad susidarytų „kremzlinis paviršius“. Abiem atvejais jos siunčiamos paciento gydytojui arba klinikai tam, kad būtų vėliau implantuotos pacientui.

12 VTSI tokias paslaugas laikė neapmokestinamomis PVM, kai jos buvo teikiamos kitose valstybėse narėse šios rusiems klientams.

13 Toliau *Finanzamt* jas laikė apmokestinamomis ir 2003 m. gruodžio 17 d. sprendimu apyvartos atžvilgiu priskaitė mokesčius, kuriuos VTSI turi mokėti už 2002 metus.

14 VTSI pareiškė ieškinį dėl šio sprendimo. Ji teigė, kad kremzlės ląstelių dauginimas yra ne asmens sveikatos priežiūros paslaugos, bet veikia „kasdienės laboratorinės paslaugos“, kurias teikia biotechnikos arba medicinos technikos asistentai. Ji pažymėjo, kad privalomąją kokybės kontrolę atlieka farmacininkas ir nepriklausomas vaistininkas.

15 Pirmojoje instancijoje *Finanzgericht Köln* VTSI ieškinį patenkino. Jis nusprendė, kad ląstelių dauginimas yra paslauga, laikytina „darbu panaudojant kilnojamąjį materialųjį turtą“ Apyvartos mokesčio įstatymo 3bis straipsnio 2 dalies 3 punkto c papunkčio prasme. Minėtas teismas laikėsi

nuomon?s, kad išimti transplantacijai skirti organai juos atskyrus nuo paciento k?no tampa kilnojamuoju turtu. Tai, ar išimta k?no dalis v?liau persodinama tam pa?iam pacientui (autologinis panaudojimas), ar kitiems asmenims (alogeninis panaudojimas), neturi reikšm?s jos priskyrimui s?vokai „kilnojamasis materialusis turtas“.

16 Pažym?j?s, kad kitose valstyb?se nar?se ?sik?r? klientai naudojami atitinkam? valstybi? nari? suteiktas PVM mok?tojo kodais, *Finanzgericht Köln* pri?jo prie išvados, jog nagrin?jami sandoriai Vokietijoje n?ra apmokestinami.

17 *Finanzamt* pateik? kasacin? skund? d?l šio sprendimo. *Bundesfinanzhof* ji teigia, kad d?l trumpalaikio atskyrimo nuo paciento k?no l?stel?s netampa kilnojamuoju turtu, tod?l j? dauginimas nepatenka ? s?vok? „darbas“ Apyvartos mokes?io ?statymo 3bis straipsnio 2 dalies 3 punkto c papunk?io prasme. Be to, *Finanzamt* manymu, n?ra naudojamas kitos valstyb?s nar?s suteiktas PVM mok?tojo kodas Apyvartos mokes?io ?statymo 3bis straipsnio 2 dalies 3 punkto c papunk?io prasme, nes ieškov? ir klientas d?l to b?t? tur?j? iš anksto aiškiai susitarti.

18 Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas laikosi nuomon?s, kad padaugint? kremzl?s l?steli? pristatymas paciento gydytojui arba klinikai n?ra preki? tiekimas, nes VTSI negali laisvai disponuoti kremzl?s audiniu. L?steli? dauginimas yra paslaug? teikimas, kuris n?ra apmokestinamas Vokietijoje, jei ši paslauga teikiama kitoje valstyb?je nar?je. Ta?iau taip gal?t? b?ti tik tuo atveju, jei b?t? aiškinama, kad Šeštosios direktyvos 28b straipsnio F skirsnis apima VTSI teikiam? paslaug?. Priešingu atveju toks sandoris tur?t? b?ti apmokestinamas Vokietijoje, nebent j? b?t? galima laikyti „sveikatos prieži?ros paslaugomis“ šios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punkto prasme.

19 Tokiomis aplinkyb?mis *Bundesfinanzhof* nusprend? sustabdyti bylos nagrin?jim? ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Šeštosios direktyvos] 28b straipsnio F skirsnio pirma pastraipa turi b?ti aiškinama taip, kad:

a) iš žmogaus paimtas kremzl?s audinys (bioptatas), kuris perduodamas ?monei, siekiant padauginti l?steles ir paskui jas gr?žinti kaip implant? atitinkamam pacientui, yra „kilnojamasis materialusis turtas“ šios nuostatos prasme;

b) s?nario kremzl?s l?steli? pa?mimas iš kremzl?s audinio ir paskesnis l?steli? dauginimas yra „darbas“ panaudojant kilnojam?j? material?j? turt? šios nuostatos prasme;

c) gav?jui paslauga jau buvo suteikta pagal jo „[PVM] mok?tojo kod?“ tuo atveju, kai šis kodas, d?l kurio naudojimo nebuvo aiškiai susitarta raštu, yra nurodytas paslaugos teik?jo s?skaitoje fakt?roje?

2. Jei atsakymas ? vien? iš pateikt? klausim? b?t? neigiamas: ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punktas turi b?ti aiškinamas taip, kad s?nario kremzl?s l?steli? pa?mimas iš kremzl?s audinio, paimto iš žmogaus, ir paskesnis l?steli? dauginimas yra „sveikatos prieži?ros paslauga“ tuo atveju, kai l?steli? dauginimo b?du gautos l?stel?s v?l implantuojamos donorui?“

D?l prejudicini? klausim?

D?l antrojo klausimo

20 Antruoju klausimu, kur? reikia nagrin?ti pirmiausia, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš esm?s siekia išsiaiškinti, ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punkt? reikia aiškinti taip, kad s?nario kremzl?s l?steli? pa?mimas iš kremzl?s audinio,

paimto iš žmogaus, ir paskesnis l?steli? dauginimas yra „sveikatos prieži?ros paslauga“ šios nuostatos prasme tuo atveju, kai l?steli? dauginimo b?du gautos l?stel?s yra skirtos v?l implantuoti donorui.

21 Iš pradži? reikia priminti, kad Šeštojoje direktyvoje nustatyta labai plati PVM taikymo sritis, nes prie šios srities su apmokestinamaisiais sandoriais susijusiu 2 straipsniu priskiriamas ne tik preki? importas, bet ir preki? tiekimas ar paslaug? teikimas šalies teritorijoje už atlyg?, kuriuos vykdo apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks (žr., be kita ko, 2006 m. vasario 21 d. Sprendimo *Halifax ir kt.*, C?255/02, Rink. p. I?1609, 49 punkt?; 2006 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *VDP Dental Laboratory*, C?401/05, Rink. p. I?12121, 22 punkt? ir 2010 m. birželio 10 d. Sprendimo *CopyGene*, C?262/08, dar nepaskelbto Rinkinyje, 23 punkt?).

22 Ta?iau šios direktyvos 13 straipsniu tam tikra veikla atleidžiama nuo PVM. Pagal Teisingumo Teismo praktik? šiame straipsnyje nurodyti neapmokestinimo atvejai yra S?jungos teis?s savarankiškos apibr?žtys, kuriomis siekiama išvengti PVM sistemos taikymo skirtum? ?vairiose valstyb?se nar?se (žr., be kita ko, 1999 m. vasario 25 d. Sprendimo *CPP*, C?349/96, Rink. p. I?973, 15 punkt? ir min?to Sprendimo *CopyGene* 24 punkt?).

23 Be to, iš nusistov?jusios teismo praktikos matyti, kad s?vokos, vartojamos apibr?žti Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje numatytus atleidimo nuo mokes?io atvejus, turi b?ti aiškinamos siaurai, nes jomis nukrypstama nuo bendrojo principo, pagal kur? PVM apmokestinamas kiekvienas apmokestinamojo asmens paslaug? teikimas už atlyg?. Ta?iau ši? s?vok? aiškinimas turi atitikti tokiu atleidimu siekiamus tikslus ir nepažeisti fiskalinio neutralumo principo, b?dingo bendrajai PVM sistemai, reikalavim?. Taigi ši siauro aiškinimo taisykl? nereiškia, jog s?vokos, vartojamos min?tame 13 straipsnyje numatytiems atleidimo atvejams apibr?žti, turi b?ti aiškinamos taip, kad atleidimas nuo mokes?io netekt? savo veiksmingumo (žr., be kita ko, 2007 m. birželio 14 d. Sprendimo *Haderer*, C?445/05, Rink. p. I?4841, 18 punkt? ir nurodyt? teismo praktik? bei min?to Sprendimo *CopyGene* 26 punkt? ir nurodyt? teismo praktik?).

24 Konkre?iai kalbant apie Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punkte numatyt? atleidim?, pažym?tina, kad iš teismo praktikos matyti, jog s?voka „sveikatos prieži?ros paslaugos“ apima paslaugas, kuriomis siekiama diagnozuoti, gydyti ir, kiek ?manoma, išgydyti ligas ar sveikatos sutrikimus (min?to Sprendimo *CopyGene* 28 punkt? ir nurodyta teism? praktika). Nors sveikatos prieži?ros paslaugos turi tur?ti terapin? tiksl?, atsižvelgiant ? pirmesniame punkte nurodyt? teismo praktik? terapin?s paslaugos tikslo neb?tina suprasti itin siaurai (min?to Sprendimo *CopyGene* 29 punkt? ir nurodyta teismo praktika).

25 Šioje byloje negin?ytina, kad proced?ros, per kuri? paimamas kremzl?s audinys, siekiant paimti l?steles, kurios bus padaugintos tam, kad b?t? implantuotos pacientui, tikslas apskritai yra terapinis.

26 Žinoma, VTSI teikiamos specifin?s paslaugos yra tik šios bendros proced?ros dalis. Ta?iau, kaip savo išvados 23 punkte pažym?jo generalin? advokat?, jos yra b?tina, b?dinga ir neatskiriama proced?ros, kurios n? vienas etapas negali b?ti tinkamai atliktas atskirai nuo kit?, dalis.

27 Remiantis tuo, kas išd?styta, darytina išvada, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punkte pateikta s?voka „sveikatos prieži?ros paslaugos“ apima s?nario kremzl?s l?steli? pa?mim? iš kremzl?s audinio, paimto iš žmogaus, ir paskesn? ši? l?steli? dauginim?, siekiant jas v?l implantuoti terapiniais tikslais. Be to, toks aiškinimas atitinka šioje nuostatoje numatyt? tiksl? mažinti sveikatos prieži?ros išlaidas (žr. 2006 m. birželio 8 d. Sprendimo *L.u.P.*, C?106/05, Rink. p. I?5123, 29 punkt?).

28 Šiuo atžvilgiu neturi reikšmės tai, kad minėtas paslaugas teikia laboratorijos darbuotojai, kurie nėra kvalifikuoti gydytojai, nes nėra būtina, jog kiekvieną terapinį priešingą procedūrą atliktų medicinos personalas (šiuo klausimu žr. 2002 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Kügler*, C?141/00, Rink. p. I?6833, 41 punktą ir minėto Sprendimo *L.u.P.* 39 punktą).

29 Be to, reikia pridurti, kad tai, jog padaugintos ląstelės bus vėl implantuotos pacientui, iš kurio jos buvo paimtos, ar kitam asmeniui, iš principo neturi tokos paslaugos priskyrimui prie „sveikatos priežiūros paslaugų“ (pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *CopyGene* 51 punktą).

30 Dėl Vokietijos vyriausybės pateikto argumento, kad nagrinjamą paslaugą priskyrimas prie „sveikatos priežiūros paslaugų“ gali prieštarauti fiskalinio neutralumo principui, nes VTSI sukurtas „kremzlinis paviršius“ funkciniu požiūriu yra panašus į farmacinį produktą, kuris nėra atleistas nuo PVM, pakanka konstatuoti, jog paslaugos priskyrimas prie „sveikatos priežiūros paslaugų“ gali priklausyti tik nuo jos pobūdžio, ir neturi reikšmės tai, ar egzistuoja alternatyvus farmacinis produktas.

31 Kaip savo išvados 28 punkte pažymėjo generalinis advokatas, vienoms priešingoms rūšims jau yra farmacinis alternatyvas, o kitoms – dar ne, tačiau ateityje gali atsirasti, taigi šios dvi kategorijos nuolat vystosi.

32 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, jog Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad sūnario kremzlės ląstelių paėmimas iš kremzlės audinio, paimto iš žmogaus, ir paskesnis šių ląstelių dauginimas, siekiant jas vėl implantuoti terapiniais tikslais, yra „sveikatos priežiūros paslauga“ šios nuostatos prasme.

Dėl pirmojo klausimo

33 Atsižvelgiant į antrojo klausimo atsakymą, į pirmąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

34 Kadangi šis procesas pagrindinis bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas, iš dalies pakeistos 1995 m. balandžio 10 d. Tarybos direktyva 95/7/EB, 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad sūnario kremzlės ląstelių paėmimas iš kremzlės audinio, paimto iš žmogaus, ir paskesnis šių ląstelių dauginimas, siekiant jas vėl implantuoti terapiniais tikslais, yra „sveikatos priežiūros paslauga“ šios nuostatos prasme.

Parašai.

* Proceso kalba: vokiečių.